

BOSNA A HERCEGOVINA

51 201 km² (asi jako Čechy bez Moravy)

3,5 milionu obyvatel (3x méně než v ČR)

federativní republika

hlavní město Sarajevo

konvertibilní marka = 100 feniků

Bosna a Hercegovina si celkem nedávno (v letech 1992–1995) prošla zničující občanskou válkou. I když dnes je tu klid, hlavní skupiny, muslimové a Srbové, žijí spíš vedle sebe než spolu, a navzájem se nemají příliš v lásce.

Celá země je výrazně hornatá (větší nížina je pouze na severu), nejvyšší vrcholy často přesahují 2 000 m n. m. a oddělovány jsou hlubokými údolními, místy rázu kaňonů. Skoro polovinu státního území pokrývají husté lesy. K zemi ale patří i malinký kousek pobřeží Jadranu poblíž městečka Neum oddělující od sebe dvě části Chorvatska. V létě je podnebí velmi teplé, ale zima je tuhá, až drsná, běžně s mrazy pod -20°C .

Zrekonstruovaný most ze 16. století, který byl poničen za bosenské války

- Bosna má (díky početným menšinám) největší spotřebu alkoholu ze všech muslimských zemí (pivo i víno je tu celkem běžné). Základem života je ale káva.
- Od získání nezávislosti v roce 1992 nezískala země ani jednu olympijskou medaili; přitom v roce 1984 ještě jugoslávské Sarajevo zimní olympiádu pořádalo.

Dějiny země jsou složité a plné krve. Prošli tudy Římané, Chorvati i Srbové, v dnešní podobě ji ale vytvořili až Turci, kteří Bosnu a Hercegovinu ovládali od 15. století. Teprve roku 1878 ji okupovalo a v roce 1908 si ji anektovalo (připojilo) Rakousko-Uhersko. Od roku 1918 byla součástí Jugoslávie (za 2. světové války bojovali ve zdejších horách partyzáni proti nacistům). Když se Jugoslávie stala federací, Bosna a Hercegovina v původním vymezení byla prohlášena za jednu z jejích republik. Při rozpadu Jugoslávie vyhlásila v roce 1992 nezávislost, vzápětí ale vypukla krutá válka mezi zdejšími Srby, muslimy a Chorvaty. Ukončena byla až roku 1995 mírovou dohodou z Daytonu. Rány se ale ještě zdaleka nezacelily...

Obyvatelé Bosny a Hercegoviny se dělí na Bosňany (islám, 45%), Srby (pravoslavní, 30%) a Chorvaty (katolíci, 25%): každá skupina má vlastní jazyk (ač navzájem srozumitelný) a náboženství. Většina úřadů je tak dvojí, někdy i trojí, a počet úředníků je takřka nekonečný. I největší město Sarajevo je rozděleno na dvě části – muslimskou (centrum) a srbskou (část předměstí).

Hospodářství země se ještě vzpamatovává z války: velkých továren je málo a zemědělství zase omezuje zbytky minových polí. Těží se vápenec, hnědé uhlí a železná ruda; výhodou je přebytek elektřiny, neboť elektrárny vesměs válku přežily, ale jejich produkci nemá kdo odebírat, a tak se vyváží. Nadějí by snad mohl být cestovní ruch.

Bosna a Hercegovina se dělí na dvě části, muslimsko-chorvatskou **Federaci Bosny a Hercegoviny** ve středu a jihu země (nemá ani vlastní vlajku) a **Republiku srbskou** na severu a východě, přičemž v čele státu je „dohlížitel“ z Evropské unie. Každá část má například vlastní školy, daně, telefony, železnice či poštu.

- Ve městě Medjugorje došlo v roce 1981 k údajnému zjevení Panny Marie; katolická církev jej oficiálně neuznala, ale i tak sem jezdí tisíce poutníků.
- Na poznávacích značkách aut se užívají jen ta písmena, která jsou společná pro srbskou (cyrilice) i muslimskou (latinka) abecedu.
- Ke známým Bosňanům patří například spisovatel Ivo Andrić (Nobelova cena 1961), režisér Denis Tanovič a Emir Kusturica či fotbalista Edin Džeko.

Panna Marie z Medjugorje